

FIGARO

Az LFZE HÖK havonta megjelenő ingyenes lapja

2015 október

OKTÓBER 01. 18:00

A Zeneakadémia Karrierirodájának kamarazenei sorozata (Szabó Marcell – zongora és Karasszon Eszter – cselló)

Régi Zeneakadémia, Kamaraterem

OKTÓBER 01. 19:30

A Kodály Intézet és a Nemzetközi Kodály Társaság jubileumi koncertje

Nagyterem

OKTÓBER 03. 11:00

Liszt Múzeum – Matinékoncert:
Mosonyi Mihály kamaraművei

Régi Zeneakadémia, Kamaraterem

OKTÓBER 03. 14:00

Ülésnap Mosonyi Mihály születésének
200. évfordulójára

Régi Zeneakadémia, Kamaraterem

OKTÓBER 04. 19:30

Az Egyházzene tanszak és az
Alma Mater kórus hangversenye

Avilai Szent Teréz templom

OKTÓBER 07. 19:30

Akusztikus, autentikus: Balogh Kálmán

Nagyterem

OKTÓBER 10. 11:00

Liszt Múzeum – Matinékoncert:
Csabay Domonkos (zongora)

Régi Zeneakadémia, Kamaraterem

OKTÓBER 14. 19:00

Batta András és Kovács Sándor előadássorozata:
A Hal tértől a Liszt Ferenc térig

Solti Terem

OKTÓBER 17. 11:00

Liszt Múzeum – Matinékoncert:

Liszt születésnap koncert

Régi Zeneakadémia, Kamaraterem

OKTÓBER 21. 19:00

Doktorandusz koncertek: Dr. Mozart, Dr. Haydn
(Billentyűs zene különböző hangszereken)

Solti Terem

OKTÓBER 22. 19:30

Doktorandusz koncertek: Dr. Mozart, Dr. Haydn
(Kamara- és versenyművek)

Solti Terem

OKTÓBER 22. 19:30

Pinchas Steinberg és a Zeneakadémia
Szimfonikus Zenekara

Nagyterem

OKTÓBER 24. 11:00

Liszt Múzeum – Matinékoncert:

A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara

Régi Zeneakadémia, Kamaraterem

OKTÓBER 27. 19:00

A Koreai Liszt Társaság és Zeneakadémia
közös hangversenye

Solti Terem

OKTÓBER 28. 19:00

Európai Liszt-estek – Liszt-zongoraversenyek
díjazottjainak koncertje

Régi Zeneakadémia, Kamaraterem

IMPRESSZUM

Főszerkesztők:
Belinszky Anna, Mona Dániel

Felelős kiadó:
LFZE HÖK

Kiadványterv, tördelés:
Handler András

Olvasószerkesztő:
Széman Emese Rózsa

Szerkesztők:

Békéssy Lili
(Figyelő)

Bolyki Sára
(Bandemonda)

Handler Bálint
(Fotó)

Hózsza Zsófia
(Portré)

Mona Dániel
(Vájtfül)

Nász Renáta
(Szenátus)

Lakatos Zsuzsa
(Ablak)

Ozsvárt Viktória
(Múltidéző)

Uzsaly Bence
(Könyvtár)

Lektor:
Kovács Sándor
(Vájtfül)

04

FIGYELŐ

Hírek, versenyeredmények

06

AJÁNLO

Koncertek, programok, KKK

08

SZENÁTUS

Szeptemberi beszámoló
és búcsú

10

ABLAK

Nyissunk a zenén túli világra!

12

BESZÁMOLÓ

Nyári kurzusélmények

14

MÚLTIDÉZŐ

Elődeinkről kicsit másképp

16

BANDEMONDA

A Buda Folk Band

17

KÖNYVTÁR

Könyvtári etikett

18

VÁJTFUL

Koncertkritikák

21

PORTRÉ

Interjú Fassang Lászlóval

140 éve nyitott meg a Zeneakadémia

A jubileumot ünneplendő számos különleges eseménnyel készül a Zeneakadémia, erre az évre időzítették a rekonstrukciós munkálatok végső lezárását is. Az évnyitón Hoppál Péter kultúráért felelős államtitkár is felszólalt, aki egykor maga is a Zeneakadémia növendéke volt. Vigh Andrea beszédében külön köszöntötte a 2015 júliusában beiktatott kancellárt, Szentgyörgyvölgyi László Zoltánt. A rektorasszony évnyitó beszédében úgy fogalmazott, hogy a Zeneakadémia története töretlen fejlődésként írható le, s az intézmény alapítása pillanatától Magyarország jó hírért terjeszti a világban, a Liszt Ferenc téri zenepalota pedig 1907-es átadás óta a béke szigete.

A Zeneakadémia a jubileumi tanévben is folytatja a rangos partnerekkel megvalósuló nemzetközi programjait, több kortárszenei sorozat, a Reconnections-projekt és az Operavizsga-fesztivál is megrendezésre kerül.

Kitüntetések az állami ünnep alkalmából

Augusztus 20-án a Zeneakadémia négy tanára, valamint több volt és jelenlegi hallgatója kapott kitüntetést. Kimagasló szakmai munkája elismeréseként Magyar Érdemrend Középkeresztje polgári tagozat kitüntetésben részesült Somfai László zenetörténész, a Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozat kitüntetésben Kollár Éva karnagyot és Antal Mátyás Liszt Ferenc-díjas karmestert részesítették. A Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetését Kertész István hegedűművésznek adták át. Salamon Soma furulyás, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem hallgatója, valamint Dragony Gábor citerás, idén végzett volt hallgatónk pedig a Népművészet Ifjú Mestere díjat vehetett át Balog Zoltán emberi erőforrás minisztertől 2015. augusztus 19-én. Másnap Eötvös Péter zeneszerző-karmester vehette át Áder János köztársasági elnöktől a legmagasabb állami kitüntetésnek számító Magyar Szent István-rendet.

Kinevezték a Zeneakadémia kancellárját

Szentgyörgyvölgyi László Zoltán 1956-ban született Budapesten. A Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskolán üzemmérnöki, majd a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen okleveles közgazda diplomát szerzett, emellett könyvvizsgálói képesítéssel és költségvetési minősítéssel is bír. Szakmai pályája során dolgozott a Vasi Volán Rt. igazgatósági elnökeként, a Sportlétesítmények Rt. gazdasági igazgatójaként, az Országos Vízügyi Igazgatóság projektigazgatójaként, illetve a Fővárosi Önkormányzat Főpolgármesteri Hivatala Egészségügyi Osztályának gazdasági alosztályvezetőjeként. 2014-től a Károly Róbert Főiskola gazdasági főigazgatójaként, majd kancellárjaként tevékenykedett. Zeneakadémiai kancellári megbízatása 2018. július 15-ig szól.

Zeneakadémisták sikerei Nagyszébenben

Szabó Marcell, a Zeneakadémia Karrierirodája által támogatott tehetség a *XX. Nemzetközi Carl Filtsch Zongoraversenyen* nyert második díjat. Szabó Marcell 1999-ben nyert felvételt a Zeneakadémia Előkészítő Tagozatára, Eckhardt Gábor osztályába, zongoraművész-diplomáját a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen Nádor György és Kemenes András tanítványaként 2012-ben szerezte meg. A 2010/2011-es tanévben a Brüsszeli Királyi Zeneakadémia vendéghallgatója volt, jelenleg a Zeneakadémia harmadéves doktorandusza. A versenyen a legidősebb korcsoport versenyzőjeként 2. díjat vihett haza.

A *XX. Nemzetközi Carl Filtsch Zongoraversenyen* született még egy, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem számára értékes eredmény: Csabay Domonkos, a Zeneakadémia 2014-ben végzett hallgatója második díjat kapott a legjobb saját szerzemény kategóriában.

Oláh Krisztián díja Montreux-ben

A kiemelkedő jelentőségű Montreux-i Jazz Fesztivál zongoraversenyén idén nyáron a legjobb tíz zongorista között három magyar tehetség szerepelt, Gayer Mátys, Tóth Áron és Oláh Krisztián. A zsűrit – amelynek korábban elnöke volt többek közt George Duke, Randy Weston, John Lewis vagy az őszi évadban a Zeneakadémián fellépő Leszek Możdżer – idén az izraeli Yaron Herman vezette. Az elődöntő során a zongoristáknak három felvételt – egy standard darabot, egy saját kompozíciót és egy szabadon választott számot – kellett beküldeniük, amelyek alapján tíz versenyző jutott be a középdöntőbe. A magyar versenyzők közül a legfiatalabb pianista, Oláh Krisztián nyerte el a legmagasabb jazzverseny 3. helyezését, aki szeptemberben kezdi meg második évét a Zeneakadémián Binder Károly tanítványaként.

Scheuring Kata versenygyőzelme

2015 júliusában – ezúttal fuvola és klarinét kategóriában – rendezték meg a *Gheorghe Dima International Music Competition*-t Kolozsváron. A háromfordulós versenyen fuvola kategóriában 58-an indultak: az első fordulóban a versenyzőknek szólóműveket kellett előadniuk; a második fordulóra csak 12 versenyzőt engedtek tovább. A döntőbe jutott öt versenyzőnek, köztük Scheuring Katának adódott lehetősége Reinecke fuvolaversenyét a Transilvania Állami Filharmónia zenekarával eljátszani.

A zsűri pontjai alapján a Párizsban diplomázott dél-koreai Jae A Joo és Scheuring Kata megegyező pontszámot értek el. A versenyen első helyezést nem adtak ki, a két ifjú fuvalaművésznek megosztott második díjjal térhetett haza. A díj részeként Kata 2017-ben a Nagyszabasi Szimfonikus Zenekarral adhat szólókoncertet.

Újabb sikert aratott image-filmjével a Zeneakadémia

A második Red Dot Design Award díját nyerte el az alapításának 140. évfordulóját ünneplő Zeneakadémia a *Lisztérium* című reklámszpottal. Hazai viszonylatban páratlan, de a nagy nemzetközi multicégek között is ritka, hogy két egymást követő évben ismerje el a nemzetközi kommunikációs szakma csúcspdíjának

számító Red Dot Communication Design Award zsűrije egy intézmény kommunikációját. A Red Dot kommunikációs versenyének zsűrije csaknem hétezer-ötszáz induló közül választotta ki idén az 568 legjobbat, 17 kategóriában.

Megjelent Péteri Lóránt Mahler-könyve

Szeptember 12-én mutatták be a Művészetek Palotája Üvegtermében Péteri Lóránt, a Zeneakadémia Zenetudományi és Zeneelméleti Tanszék vezetőjének *Mahler, a scherzo és a „kísérteties”* című könyvét. Miként jelentkezik Gustav Mahler zenéjében Sigmund Freud nevezetes kategóriája, a „kísérteties”? Milyen utat járt be a scherzo műfaja, amíg a Haydn-beethoveni kezdetektől eljutott Mahler műhelyéig? Megidézhető-e a végtelenség a zenei forma révén? Hogyan befolyásolta Mahler zenei gondolkodását saját, szerteágazó gyökerű kulturális identitása? Ezekre a kérdésekre keresi a választ Péteri Lóránt könyve, amely bravúros módon egyetlen tételből, Mahler 2. szimfóniájának Scherzójából bontja ki válaszait. A legfrissebb nemzetközi szakirodalomra és zenetudományi megközelítésekre építő, gördülékeny stílusban megírt kötet a Rózsavölgyi Zeneműkiadó gondozásában jelent meg.

Forrás: zeneakademia.hu

Womex és 0. napi Womex-showcase a Fonóban

2015. október 21–25.

Fonó Budai Zeneház

A jóféle világzene rajongói bizonyára már tudják, hogy idén Budapest ad otthont a Föld legfontosabb világzenei seregszemléjének, a Womexnek. Ebből a nem mindennapi alkalomból három helyszínen várják programokkal az érdeklődőket október 21–25-ig. Napközben szakmai börze költözik a Bálnába, ahol a világzenei előadóművészet nemzetközi krémje képviselteti magát. Ezzel párhuzamosan a „cethal” konferenciákat, kerekasztal-beszélgetéseket, tematikus filmvetítéseket és napi két koncertet is befogad.

Este a többi koncerté (showcase) lesz a főszerep a Műpában. Öt színpadon, színpadonként napi három fellépő játékát csodálhatjuk meg – Kubától Azerbajdzsánig, Kenyától Dél-Koreáig mindenféle nemzet zenésze jelen lesz. A rendező ország előjogán a nyitókonzerten *Gypsy Heartbeats* címmel Oláh Attila, a Romengo, Tcha Limberger, Palya Bea, Radics Ferenc és Pál István 'Szalonna' fog szerepelni – a kelet- és közép-európai régió népszerűsítésére külön színpad létesül.

Az elektronikus zene szerelmesei viszont a Duna másik partján horgonyozzanak le, ezek a koncertek ugyanis az A38 hajóval érnek majd révbe.

Sajnos a jegyárak még a diákoknak is elég borsosak... A 0. napon, október 20-án viszont egy megfizethetőbb hazai alternatíva áll rendelkezésre, melyet semmi esetre sem szabad kihagyni! Az idén 20 éves Fonó tíz feltörekvő hazai nép- és/vagy világzenei formációjának nyújt bemutatkozási lehetőséget a nemzetközi szakma és közönség előtt. Nem titkolt szándékuk, hogy a most még előzenekarként koncertezőik egy nap főműsoridős Womex-közreműködőkké váljanak. A fellépők közt találjuk a különféle hazai nemzetiségi népzenei hatásait délszláv tambura-foglalatba ötvöző, alig másfél éves Babrárt csakúgy, mint az ebben az újságban már többször méltatott Góbé zenekart. A rutinosabb folkkoncertjárók bizonyára felkapják a fejüket, hogy a Kerekes Bandet, a Fonó Zenekart és a Parno Grasztot is egy este hallhatják. Ott lesz még a David Yengibarbian Trió, a Zombori, a Meszecsinka, a Dina, a HolddalaNap... És ti is, ugye?

Tatai Lilla

Brad Mehldau Trio

2015. november 25., 19:30

Zeneakadémia, Nagyterem

2013 novemberében az újra megnyitott Zeneakadémia Nagytermében hallhattuk utoljára Brad Mehldaut. Akkori szólókoncertjének olyan szíves fogadtatása volt, hogy öt ráadászámmal örvendeztette meg a hallgatóságot. A honi publikum előszeretettel jár Mehldau-konzertre, ugyanis nem kell hozzá a jazzben jártasnak, szakavatottnak vagy kritikusnak lenni, hogy élvezhető legyen a játéka. Egy teljes estényi utazás, ráadásul ismerős tájakon.

A két évvel ezelőtti hatalmas siker és remek koncert után Mehldau idén is szívesen fogadta a meghívást a

Brad Mehldau Trio (forrás: jazzstl.org)

Nagyterembe, ezúttal trióban hallhatjuk zongorázni. Mégpedig azzal a formációval érkeznek, amellyel a világ megismerte, és amellyel ünnepelt művészé vált.

Larry Granadier és Jeff Ballard szívesen járnak hasonló utat Mehldauval a műfajok közti barangolások során; a jazztől a popzene felé való elkanyarodás igen jól áll mindhármuknak. Granadier a végtelenül pontos, de ugyanennyire megengedő bőgőzésével biztonságosan és harmonikusan támasztja meg alulról a témákat és

a zongoraszólókat. Jeff Ballard pedig a megtestesült szabadság, tőle repül igazán ez a trió.

Évtizedek óta tartó kapcsolatuk alatt kialakult egy olyan stílus- és formanyelv, amely igazán egyedi és utánozhatatlan. Repertoárjukat a klasszikus zene invenciózus formanyelve, a pop ismert dallamai és puritánsága, valamint a jazz szárnyaló szabadsága hatják át.

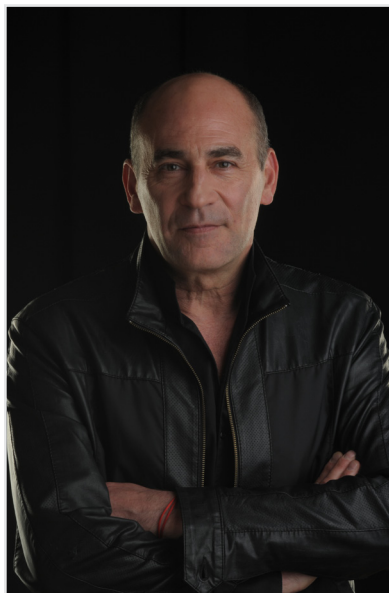
Vikukel Dániel

Új tanév, új KKK! Beszélgetés Kulka Jánossal

A Zeneakadémia Hallgatói Önkormányzata a 2015/2016-os tanévben is folytatja népszerű sorozatát, a Kollégiumi Kulturális Klubesteket, avagy rövidebb, ismertebb nevén, a KKK-t. Idén is, ahogyan az elmúlt négy évben, hónapról hónapra az egyetem Bartók Béla Kollégiumában (1071 Budapest, Városligeti fasor 33.) találkozhattok majd ismert és elismert művészekkel, tudósokkal, a magyar kulturális élet jeles figuráival, illetve alkalmanként részt vehettek filmklubon a Wesselényi utcai épületben (vagy ha úgy alakul, akkor épp egész máshol).

Másfél-kétórás beszélgetős estjeinkre bárki regisztrálhat, vendégünknek kérdéseket tehet fel. Tavalyi második félévünk is igen sikeres volt, hiszen sokan eljöttek a Kinóba, hogy megnézzétek velünk Zomborác Vírág *Utóélet* című filmjét és utána meghallgassátok a rendező gondolatait, de sok érdekes témát érintettünk Spiró Györggyel és Romsics Ignáccal is.

Idei első vendégünk **Kulka János** Kossuth-díjas és Jászai Mari-díjas színművész lesz, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja. A Színház- és Filmművészeti Főiskola elvégzése után előbb a Pécsi Nemzeti Színházhoz, majd később, 1985-ben a kaposvári Csiky Gergely Színházhoz szerződött, ez utóbbi intézmény ekkoriban élte fénykorát. Az országos ismertséget a *Szomszédok* mentőse, Mágenheim Ádám szerepe hozta meg a számára. A sorozat egészében szerepelt 1987 és 1999 között. 1993-tól a Radnóti Miklós Színház tagja lett, tíz évvel később pedig a Nemzeti Színház társulatához csatlakozott, ahol egészen Alföldi Róbert igazgatása végéig maradt. 2013 óta a Katona József Színház tagja, eddigi élete során a Színházi Adattárban rögzített bemutatónak száma 121.

Kulka János (fotó: Varga Imre)

2015. október 19-én, hétfőn 20 órai kezdettel minden kedves érdeklődőt várunk a Bartók Béla Kollégiumba, ahol a két szervező-moderátor, Czinege Ádám és Tóth Endre kérdezik majd Kulka Jánost életével és művészetével kapcsolatban. De kérdezzetek ti is! Szeretettel várunk mindenkit!

A belépés díjtalan, viszont regisztrációhoz kötött: írjatok nekünk a jelentkezes@lfzehok.hu címre!

Tóth Endre

Búcsú a Szenátustól, búcsú a HÖK-től

2015. szeptember 15-én jártam utoljára a HÖK képviselőtársaságban szenátusi ülésen. Mivel több mint négy évet töltöttem a testületben, jelen beszámolómban igyekszem visszaemlékezni is erre a szép és hosszú időszakra.

A 2010-es tanév első félévében léptem be a HÖK-be saját, önálló elhatározásomból. Ahogyan sok más énekes, én is Ágoston Laci révén csatlakoztam, hiszen az ének szakon csoporttársak voltunk, és ő már akkor is aktívan igyekezett részt venni a közügyek előremozdításában. HÖK tagságom előtt a legtöbbekhez hasonlóan én is csak annyit tudtam minderről, hogy a HÖK-ösök is hallgatók, bulikat szerveznek, segítenek szocitátumot kapni, és a tanulmányi ösztöndíj miatt is hozzájuk lehet fordulni. Na meg, hogy valahol a Liszt híres épület alagsorában van egy büdös és sötét irodájuk, ahova nem is nagyon tudom, hogyan lehet lejutni. Aztán jött a 2010-es nyár, amikor a Zeneakadémia főépülete bezárt, és átköltöztünk az Üllői útra egy borzalmas irodaházba, amely a zenetanulás szempontjából szinte teljesen élehetetlen volt. A hétfő reggel nyolcas énekórán például rendszeresen meg kellett küzdenem a szomszédban teljes hangerőn tomboló Wagner-muzsikával (merthogy a mi Samunk zenetörténet tartott) – s mint kiderült, ők pedig tőlem szenvedtek. Egyre jobban zavart, hogy mezei hallgatóként semmit sem tudok tenni a helyzet javítása érdekében, így elhatároztam, hogy támogatom Laci elnökké választását, és én is vállalom valamilyen közfeladatot. Laci először arra kért, hogy segítsen az ő munkáját, majd mikor kiderült, hogy a titkárság számos teendője miatt nem tudja jó lelkiismerettel ellátni a feladatát, akkor mellé helyezett. Lassan át is vettem a titkárság posztját, bekerülve ezzel életem első szenátusi ülésére. Egyszerre az egyetem legfőbb döntéshozó szervében találtam magam, szavazati jogú tagként, mint egy egyenlőségben az egyetem legfőbb vezetőivel. Izgalommal sosem szenvedtünk hiányt: még csak a második ülésen vettem részt, mikor Batta rektor úr bejelentette a csódhelyzetet. Mindenki ötletelt, próbáltuk menteni az egyetemet, ami végül sikerült is. Ebben az időben még Bankó Sándor – akkori főtitkárság – vezette az üléseket, akinek minden alkalommal

volt valamilyen találó, humoros, tanulságos gondolata. Persze Batta rektor úr sem mulasztotta el sosem, hogy a minden körülmények között optimista, szép jövőt hirdető, már-már humorizáló szellemisége belemegy a Szenátus légkörébe. Emlékezetes volt az is, ahogyan Kovács Sándor tanár úr Vigh Andreát, mint az új, és egyúttal első női rektort köszöntötte a számszítókára alapozott beszédével, vagy amikor Marton Éva a rektor úr élcelődésére így válaszolt: *„Náladnál nagyobb embereket is öltem már meg színpadon. Csak Scarpiákban voltam 280-at!”*

A viszonylagos Üllői úti évet követően már az új Wesselényi utcai Tanácssteremben üléseztünk, mindenki nagy öröme és bánatára. A Szenátus is látta az új otthonnal kapcsolatos kezdeti nehézségeket: szenvedtünk, mert nem volt rendesen áram a teremben, csupaszak voltak a falak, az épület nem volt még igazán a miénk. Persze az ülések témája mindeközben sokkal inkább a körvonalazódó új felsőoktatási törvény ránk gyakorolt hatása, valamint az állandó strukturális és személyi változások mikéntje volt.

2012 nyarán Pávai Gyöpi bejelentette végleges távozását szándékát Angliába, így elnök, sőt, anya nélkül maradt a Diákjóléti Bizottság. Gondolván, hogy a titkárság tevékenységéhez kevesebb szakirányú tapasztalat kell, mint a szocitátumok igazságszerű elbírálásához, jelentkeztem a megüresedő helyre, majd a választások után már DJB-előnként vettem részt a Szenátus munkájában. Ebben az időben már egyre jobban sürgette a Zeneakadémiát a Liszt téri épület megnyitása, és a szenátusi tagok feje fájt először a munkálatok csúszása és a nem várt akadályok miatt. Egy alkalommal a Szenátussal bejárhattam a főépületet, amikor még a Nagyteremben csak állványok voltak, rá sem lehetett ismerni a folyosókra, és mindenhol sisakos munkások, csövek és szerszámok voltak. És ezek között a körülmények között sétált két tucat elegánsan öltözött szenátusi művész védősisakban. Kár, hogy nem készült akkor szenátusi csoportkép! Néhol restaurátorok dolgoztak az állványzaton, néhol munkavezetők, és persze Lakatos Gergely, aki próbálta kézben tartani a vállalkozást, a „tűzoltót” és az egész nagy projektet.

Kisimult, mosolygós arcok, hosszas élménybeszámolók a büfé életet adó kávéja mellett, messziről integető tanszaktársak – így kezdődött valahogy az idei tanév. (No, meg persze visszazokott mindenki a korán kelések és a későig tartó gyakorlatok mókuskerekébe, de maradjunk az idilli emlékeknél szeptemberről.) Most már itt az új hónap, csak néha tévesztünk épületet, amikor késésben rohanunk egyik-másik órára, a gólyák pedig már biztosan álmukban is megtalálják a Tanulmányi Osztályt. Itt az ideje a Zeneakadémia falain kívül is új élmények után nézni, új programokat kipróbálni! Az alábbi sorokban összegyűjtöttem nektek néhány ilyen ötletet.

Lakatos Zsuzsa

Filmérdekességek

Az október feltűnően sok premierrel kecsegteti a mozi szerelmeit. Színes választék ígérkezik, amelyben valószínűleg mindenki megtalálhatja majd a kedvére valót. Ott van például a *Victoria*, az október 8-án debütáló német film, amely igazi különlegességnek számít a mozi világában. A Sebastian Schipper által rendezett alkotást egyetlen, vágás nélküli jelenetben vették fel. Ha ehhez hozzágondoljuk, hogy a film Berlin különböző pontjain játszódik, és a játékidő meghaladja a két órát, máris érthetővé válik, hogy miért gondolják a szakmabeliek a filmet „*lélegzetelállító technikai bravúrnak*”. Nem utolsó sorban pedig a történet sem hangzik unalmasnak, vagy túl távolinak a mi hétköznapi világunktól: Victoria egy Berlinben dolgozó spanyol lány, aki egy buli után egy fiútársasághoz csapódva indul el az éjszakában. A teljesen átlagos este azonban hamar kalandossá alakul, amikor a lány váratlanul egy bankrablás szereplőjévé válik...

A hónap utolsó csütörtökét követően valószínűleg két asszociáció is eszünkbe fog jutni a Macbeth név hallatán. Elsősorban William Shakespeare híres, a 11. századi Skóciában játszódó drámája ugrik majd be, amelynek főszereplői – amint azt a középiskolában szépen megtanultuk – a gátlástalan hatalomvágy szimbólumává váltak. Viszont ha igaznak bizonyulnak a filmről előzetesen elterjedt méltatások, rögtön ez után akaratlanul is az október 29-én debütáló, szintén *Macbeth* címet viselő angol mozifilmre fogunk gondolni, amely a több évszázados színdarab történetét önti a modern filmművészet olvasztótégelyébe. S amennyiben még több kedvcsináló információt

igényelne valaki: a kétségkívül értékes alapanyag mellett több híres név is fémjelzi a filmet – például Justin Kurzel rendező, a címszerepet játszó Michael Fassbender, vagy a Lady Macbeth szerepében feltűnő Marion Cotillard.

Találkozás a „piccolo Paganinijával”

István Gergely (forrás: jegy.hu)

Idén hatodik alkalommal rendezték meg a Győri Nemzetközi Fuvolakurzust, István Gergely, a Varga Tibor Zeneművészeti Intézet egyetemi tanára, és Dejan Gavrić, a mainzi Gutenberg Egyetem professzora közreműködésével. Ez alkalmából vehettem részt Jean-Louis Beaumadier piccolokonzertjén és -kurzusán, melynek során rengeteg élménnyel, benyomással gazdagodtam. Az itt következő sorokban szeretnék ezekről az impulzusokról és az ott látott-hallott dolgokról rövid, ám átfogó képet adni.

Az egyhetes műhelymunka közben a résztvevő hallgatók és más érdeklődők majdnem minden este hallgathattak koncerteket a Győri Zsinagógában: István Gergely, Dejan Gavrić (fuvola) és Loránt Zsuzsanna (zongora) nyitókoncertjének, Jean-Louis Beaumadier és Véronique Poltz piccolo-zongora hangversenyének (közreműködött Dejan Gavrić fuvolán, István Gergely altfuvolán), valamint Maja Rajković szerb származású zongoraművész női játékának is részesei lehettünk. A hét második felében a kurzus hallgatói muzsikáltak

összesen négy növendékhangversenyen, melyek nemcsak azt a célt szolgálták, hogy a hét során tanultakat közönség előtt is bemutassák, hanem azt is, hogy egymás játékát hallgassák – többek között a müncheni ARD megmérettetésre készülő magyar versenyzők is adtak koncertet.

A fuvolisták nyitott, érdeklődő hozzáállása rögtön feltűnt, amikor beültem Dejan Gavrić órára, vagy amikor egész délelőtt Jean-Louis Beaumadier tanítását hallgattam. Közhely, de igaz: a „passzív” kurzuslátogatás során is nagyon sokat lehet tanulni,

vagy ha úgy tetszik, külső megfigyelőként más, tágabb értelemben vett területekre is lehet összpontosítani. Persze ez nem jelenti azt, hogy az „aktív” játékot el lehet hanyagolni, hiszen az is éppolyan fontos. Nekem szerencsém volt e tanulás mindkét módját megtapasztalni a francia Rampal-növendék, Jean-Louis Beaumadier piccolokurzusán, aki egyike azon keveseknek, akik a piccolót mint szólóhangszert népszerűsítik – nem is akármilyen minőségben. *„Jean-Louis az apám növendéke volt, mielőtt az enyém lett volna. Remek technikával megáldva, lebilincselő személyisége és fejlett előadói érzéke már a kezdetektől megmutatkozott. A kis fuvola interpretációjára specializálódott, és mindig is öröm volt őt hallgatni... Ő a piccolo Paganinija!”* – nyilatkozott róla Jean-Pierre Rampal (Baráth Bálint fordítása). Az alábbiakban Jean-Louis Beaumadier koncertjéről szólok pár szót.

A hangverseny első felében eredetileg fuvolára íródott, könnyedebb hangvételű műveket hallhatott a közönség, de fűtanúi lehettünk Brahms-táncok piccolóra

és zongorára átvált változatainak is, melyeket az előadók – Jean-Louis Beaumadier és Véronique Poltz – készítettek. Érzékeny, finom zenei megoldásokkal és magas hangszeres felkészültséggel találkozhattunk, de a hangverseny második fele egyértelműen felülmúlta az addig hallottakat.

Számomra a koncert legemlékezetesebb percei közé tartozik a szünet utáni két trió meghallgatása, melyben Dejan Gavrić és Ittzés Gergely működött közre fuvolán illetve altfuvolán. Erre a szokatlan hangszer-összeállításra tudtommal csupán ez a két darab íródott, melyeket a hangversenyen is hallottunk: Gordon Jacob *Bevezetés és fúgája* (1947), valamint Heinz Holliger *Pour Roland Cavin* (2005) című kompozíciója. Míg az előbbi egyszerű zenei elemekből építkező szellemes „háromperces”, melyben az unisonók és az imitációs szerkesztés adja a fő irányvonalat, addig az utóbbi más szemszögből vizsgálja e három hangszer együtt megszólaló lehetőségeit. A hangzás mindvégig tömör, ami a fuvola és az altfuvola oszlopszerű tartott hangjainak köszönhető, de a hallgató ezt inkább légiesnek érezheti, mintsem fojtónak. Eközben a piccolo külön utakon halad, improvizatív módon körbejár egy-egy hangot, vagy nyugópontként jelzi, hogy az égbolt „fedett” – ezt a hangszerelési módot Debussy is előszeretettel használta zenekari műveiben.

Ezek után ismét visszatértek a könnyedebb darabok, Elgar *Salut d'amour*-ját (mely eredetileg hegedű-zongora duóra íródott) Benjamin Godard keringője követte, amely egy háromtételű szvit zárótétele (*Valse*). Beaumadier talán ebben a darabban tudta leginkább megmutatni kiváló technikai tudását: a hangszer szinte teljes hangterjedelmét felölelő tételben nemcsak sokféle dinamikai és artikulációbeli megoldással találkozhattunk, hanem a levegővezetésnek olyan fölényes és természetes használatával is, amely lehetővé tette, hogy ne csak egy négy és fél perces csicsérgésre emlékezzen a közönség.

Mindezek után zárószámként egy francia szerző, Eugène Damaré karakterdarabját hallhattuk-láthattuk (*Le merle blanc*), melyben Jean-Louis Beaumadier és

Jean-Louis Beaumadier (forrás: discogs.com)

Véronique Poltz nemcsak auditív, hanem vizuális hatásokkal is fokozta az élményt: a közjátékok alatt a „fehér feketerítő” mindenféle fejdíszeket és álarcokat varázsolt zongoristája és saját arcára is. Szellemes és szórakoztató előadásnak lehettünk részesei. Beaumadier és a közreműködő művészek játékát hallgatva ismét bebizonyosodott számomra, hogy nem lehetetlen a magas mesterségbeli tudást „laza lelkiállapotban” (Popper Péter nyomán), de mégsem feszültségmentesen megélni. Köszönet érte az előadóknak.

Bánki Berta

(VI. Győri Nemzetközi Fuvolakurzus, piccolohangverseny. Széchenyi Egyetem, Győri Zsinagóga. 2015. augusztus 23. 19:00. Műsor: Vincenzo de Michelis: *Scottish*; Mathieu André Reichert: *Souvenir du Para*; Giuseppe Rabboni: *Le carnaval hongrois*; Johannes Brahms: *Magyar táncok* (részletek); Fritz Kreisler: *Liebeslied*; Joachim Andersen: *Moto perpetuo*; Gordon Jacob: *Introduction & Fugue*; Heinz Holliger: *Pour Roland Cavin*; Edward Elgar: *Salut d'amour*; Benjamin Godard: *Valse*; Eugène Damaré: *Le merle blanc*. Km.: Jean-Louis Beaumadier (piccolo), Véronique Poltz (zongora), Dejan Gavrić (fuvola), Ittzés Gergely (altfuvola).)

E havi Múltidézőnkéből Goldmark Károly emlékiratainak tükrében a 100 esztendeje elhunyt zeneszerző kalandos életének körvonalai rajzolódnak ki. 185 éve Keszthelyen született, élete javarészt azonban Bécsben töltötte, zeneileg meghatározó élményei szinte kivétel nélkül a császárvároshoz köthetők. Mégis élete végéig szeretettel viszonyult ahhoz a földhöz, „amelyen bölcsője állt”. Nem véletlen, hogy 1910-ben a Budapesti Tudományegyetem, azaz mai nevén az Eötvös Loránd Tudományegyetem díszdoktorává avatták.

Ozsvárt Viktória

Goldmark édesapja kereskedőből lett kántorként kereste kenyerét, de családja anyagi biztonságának megteremtése túl nehéz feladatnak bizonyult. A kis Károly gyermekei nélkülözések közepette volt kénytelen eltölteni. Anyagi okok miatt iskolába sem járhatott, bár visszaemlékezéseiben eme kényszerű távolmaradást egészen sajátos irányból közelíti meg.

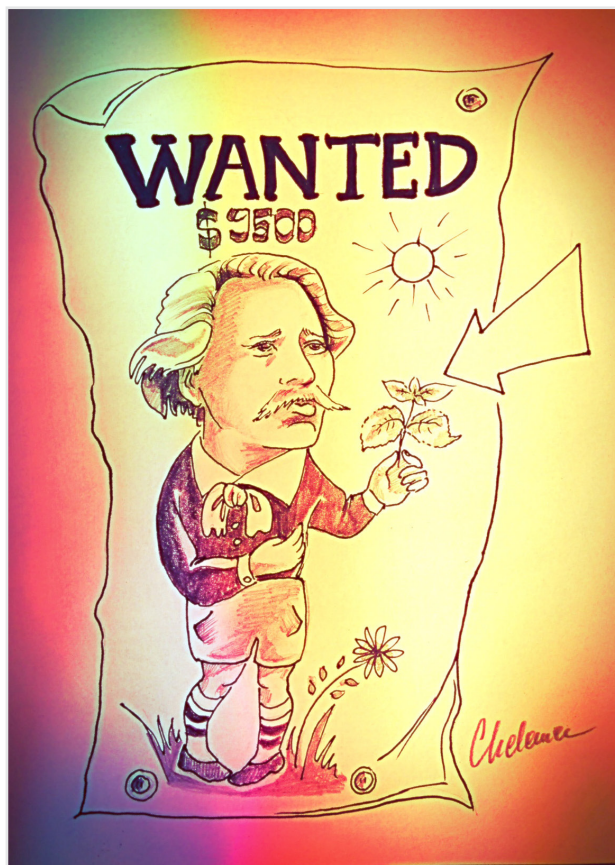
Igen szenvedélyes szavakkal festi le, miként nyomorítja meg a közoktatás a martalékaul esett fiatalokat:

„Abban a szerencsében volt részem, hogy nem jártam iskolába. Aki megfigyeli, hogy a szegény gyermeknek mennyire elrontják és megkeserítik az ifjúságát, ezt a szépséges – de óh, csak egyszer megálmodott – álmot, aki végignézi, ahogyan őt az iskolában és otthon

a korával és munkabírásával arányban nem álló munkával túlterhelik, ahogyan gyermeki szívét fülledt, levegőtlen, városi szobákban napról napra gonddal aggasztják, vajon munkája el fogja-e nyerni a szigorú tanító tetszését s hogy az osztályzat kielégíti-e az aggódó szülőket – aki gyermekeivel mindezt maga élte át, el fogja nekem hinni, ha mondom: szerencsés gyermekkorom volt, mert semminemű iskolai gond vagy vesződség nem nyomasztott.”

Iskolába tehát nem kellett járnia. Mivel ütötte el akkor temérdek szabadidejét a gyermek Goldmark? Nem álltak távol tőle az apró csínytevések, melyeket kántor édesapja tévedhetetlen erkölcsi érzékkel és hatékony módszerekkel orvosolt:

„Egy piaci kofa virágkosarából egyszer kiloptam egy jóillatú fodormentalevelet és elfutottam. Apám meglátta ezt az ablakból, s mikor hazamentem, olyan kiadós eligazításban részesített, hogy napokon át előnyben részesítettem az állást az üléssel szemben. És még ma is szeretem a fodormenta illatát, mert elem varázsolja gyermekkoromat, minden édességével.”

Chelemen Paula karikatúrája

1844-ben zenei tanulmányait folytatandó, Goldmark orvostanhallgató bátyjához költözött Bécsbe. Rosszcsont jellemét a továbbiakban sem tagadta meg:

„Megbízta, hogy egy egész csontvázat anatómiai tanulmányozás céljára hozzak a közeli Allgemeines Krankenhausból. Mi az egyik szobát és az előszobát laktuk; ehhez két szoba csatlakozott, bennük lakott háziasszonyunk, 16 éves lányával.

Elhoztam a gondosan lepedőbe csavart csontvázat. A sötét alkonyatban hallottam, hogy a vidáman dúdolgató leányka közeledik s éppen ágyazáshoz készül. A lepedőbe burkolt csontvázat függőlegesen az ajtó elé állítottam, és mögéje guggoltam. A leány kinyitotta az ajtót, és dermedten állt meg. Rángattam és lehúztam a csontvázfejről a lepedőt, úgy, hogy csupasszá vált a halálfeje, majd mély sóhajtást hallattam. A leány szörnyű kiáltásban tört ki, és alélton esett össze. Anyja odasietett, majd együtt fektettük az eszméletlen leányt ágyába. Heteken át tartó láza lett. Bátyám a szükséges és jól kiérdemelt pofonokkal hál' istennek nem maradt adós.”

Adós maradt viszont Goldmark egy barátjának két krajccárral a bécsi évek súlyos nélkülözései közepette. Vagy mégsem maradt adós, és mégsem barátról volt szó?

Egy éjjel csengettek Goldmark lakásának ajtaján, egy bizonyos barátja állt ott, aki egy bizonyos tartozás azonnali megfizetésére szólította fel. A zeneszerző édesapja éppen meglátogatta fiát, így a lakásban tartózkodván fültanúja volt a párbeszédnek. Mikor fia visszatért a szobába, az alábbi kérdéssel fordult hozzá:

– *Mi az, Károly, neked adósságaid vannak?*

– *Na, adósságnak éppen nem lehet nevezni, tartozom neki valami pénzzel.*

– *És mennyivel?* – folytatta a kérdezősködést az apa.

– *Két krajccárral.*

– *Késpénzben adta neked ezt az összeget?*

– *Azt éppen nem; eladta nekem a Todesco leveskonyha egy étkezési jegyét.*

Mint aztán arra fény derült, a szóban forgó étkezési jegyekhez bárki ingyen hozzájuthatott, aki azt igényelte. Goldmark nem élt az ingyenes lehetőséggel. A nyereszkesedő „barát” sorsáról nincsenek információink.

Technikumi tanulmányaival párhuzamosan Goldmark főlvételt nyert a bécsi konzervatórium hegedű szakára is, ahol tanára Böhm József – Joachim és Auer Lipót későbbi mestere –, összhangzattanára pedig Gottfried Preyer lett. Preyer kitűnő összhangzattan- és ellenponttanár hírében állt, és ezen két tantárgy mellett a konzervatórium zenekari gyakorlatait is ő vezette. Egy ilyen alkalommal hagyta el a zenekarvezető száját egy a korszakra Goldmark szerint fájóan jellemző megjegyzés. Az együttessel éppen Beethoven 9. szimfóniáját játszották. A végén Preyer így szólt:

– *Kedveseim, ezen a darabon nem kell nagyon csodálkoznotok. Beethoven akkor már nem volt egészen birtokában tiszta elméjének.*

A karmesterekkel és rendezőkkel a későbbiekben is meggyűlt a baja az immár befutott zeneszerzőnek. Úgy esett, hogy Goldmark ellátogatott Götz von Berlichingen című, Goethe drámája nyomán írott operájának egyik próbájára. Döbbenet kellett tapasztalnia, hogy a zenében és a szövegben egyaránt fölösleges és önkényes változtatásokat vittek végbe, mivel „a karnagy úr így rendelkezett”. A „karnagy úr” nagy szerencséjére épp nem volt jelen a próbán. Ott volt viszont a rendező, aki Goldmark felháborodott kérdéseire meglepő egyszerűséggel így válaszolt:

– *Igazán nem sejtettük, hogy Ön ide fog jönni.*

Alighanem ez az eset is hozzájárult ahhoz, hogy a későbbiekben Goldmark saját műveit szívesebben rendezte egyedül. Egy németországi előadáson a rendező akadémikuskodására a következőképpen reagált:

– *Vagy úgy, ahogy én akarom, vagy sehogyan sem!*

A rendező ennek hatására duzzogva lemondott ötletei kivitelezéséről. Az első előadás estéjén azért ő is kiment a függöny elé, és megköszönte a közönség lelkes tapsát.

Forrás: Goldmark Károly: *Emlékek életemből*. Budapest: Zeneműkiadó, 1980. Ford.: Kecskeméti István. A fordítás alapja: *Erinnerungen aus meinem Leben*. Wien: Rikola Verlag, 1922.

„Kisimulnak a ráncok, és nagy az öröm”

Buda Folk Band (forrás: urania-nf.hu)

Nem sok együttes büszkélkedhet azzal, hogy fennállásának nyolcadik évében már a világzene legjelentősebb szakmai eseményeként számon tartott World Music Expo (WOMEX) hivatalos programjában szerepel. Nos, a Zeneakadémiához több szálon kötődő Buda Folk Band ezen kevesek közé tartozik.

A Buda Folk Band 2007-ben alakult egy lengyel fesztiválra szóló meghívás apropóján, majd 2008-ban jött létre a jelenlegi felállás: Maruzsenszki Andor és Takács Ádám hegedül, Éri Márton brácsázik, ifj. Csoóri Sándor 'Süendi' énekel, kontrázik, tamburázik és kobozzik, Salamon Soma harmonikán és furulyán játszik, Szabó Csobán Gergő pedig bőgőzik. Állandó vendégük még Márczi Anna 'Tücsi' énekes és Zimmer Ferenc cimbalmos. A fiatal zenészek közül többen is második-harmadik generációs népzeneészek, mindannyian régóta foglalkoznak a magyar tradicionális muzsikával.

Az együttes sajátos színt képvisel a hazai világzenei együttesek palettáján. A stílus, amelyet játszanak, saját elnevezésük szerint „magyar világi népzene”. A közös alkotómunka során megszülető számok egyéb hatásokból is táplálkoznak, de átütő erejüket a népi muzsika sodró lendületének, dinamizmusának köszönhetik.

Az együttes műsorán tartja az újragondolt népzene („városi hagyományörzés”) mellett az autentikusait is, amit a közönség is élvez, és persze a tagok is nagyon szeretnek játszani. Fontosnak tartják, hogy közben maradjon a hagyományos repertoár, és hogy tánc alá

is minél többet muzsikáljanak, hiszen megfelelő feladatok csak úgy születhetnek, ha a lehető legjobban ismerik a tradíciókat és a népzene működésének belső törvényszerűségeit.

A bandának eddig két saját lemeze jelent meg: a *Sűrű vándor* 2010-ben és a *Magyar világi népzene* 2014-ben. Ez utóbbi album fontos lépést jelentett a világhírnév felé, ugyanis 2014 januárjában a World Music Charts Europe világzenei toplistáján második helyen szerepelt. A formáció 2015-ben egy különleges felvételen működhetett közre: ők kísérik ifj. Fodor Sándor 'Neti' kalotaszegi primást *Szegelet* című lemezén. Az együttesnek *Saját gyűjtés* címmel újabb önálló albuma is jelenik meg az ősszel.

A Buda Folk Band szeretné eljuttatni a magyar népzene minél többfelé a világban. A WOMEX-en való részvételük kapcsán számos kapu kinyílhat előttük, ezért ez a fellépés egyszerre hatalmas lehetőség és nagy kihívás számukra. Mindez persze némi izgalomra is okot ad, de Salamon Soma elmondása szerint legyen bármilyen lámpaláz a társaság, amikor felmennek a színpadra és együtt játszanak, „mindig kisimulnak a ráncok, és nagy az öröm”.

Idén ősszel még egy fontos megmutakozásra kerül sor: a korszakalkotó Muzsikás együttesel adnak közös koncertet a Fonóban november 14-én. A két zenekar együttműködése, úgy is, mint két generáció találkozása, nagyon izgalmas élménynek ígérkezik, minden érdeklődőnek szeretettel ajánljuk.

Bolyki Sára

Kis könyvtári etikett

A Figaro előző számában nagyvonalakban bemutattuk a könyvtár működését. Aki nem szokott könyvtárba járni, most már tudhatja, mit találhat itt. De mégis valami furcsa hely ez, ahol sokan nem mozognak olyan otthonosan, mint a saját közegükben. És valóban, ahogyan egy iskolának vagy egy zenekarnak megvannak a maga illemszabályai, úgy a könyvtárban is vannak szokások, melyeket az értelmiség időről időre igyekszik átadni a fiatalabb generációknak. Ennek ellenére sokakon érezni a bizonytalanságot, hogy csak a normarendszer létét érzik, a konkrét szabályokat nem. Ehhez szeretnénk az alábbiakban egy kis segítséget adni.

Gyakran fordul elő, hogy valaki belép a könyvtárba, és igyekszik elkerülni a köszönés szükségességét, hiszen ez mindjárt felveti a kérdést, hogy „Sziasztok!” vagy „Jó napot!”. A válasz az, hogy mindkettő helyes. Aki tegezve fordul felénk, azt visszategezzük, aki magázva, azzal magázódunk. Ezt eldönteni tehát az olvasó joga és feladata – mi pedig igyekszünk megjegyezni.

Többen elnézést kérnek, ha segítséget kérnek tőlünk a szükséges kották kikeresésében. Nincs mit elnézni, ezért vagyunk. Annál kellemetlenebb viszont számunkra, ha egy olvasó nagykabátban, költözésre is alkalmas táskával esetleg némi enni-innivalóval érkezik, és egy lendülettel igyekszik bejutni az olvasóterembe. Ilyenkor lép életbe az a kellemetlen kötelességünk, hogy mindjárt az elején megállítsuk, és felszólítsuk, hogy pakoljon le a ruhatárban. Merthogy a könyvtárak belső terébe táska, kabát és élelmiszer nélkül illik érkezni. (Ennek eredendő oka az, hogy számos értékes összkiadást szöktettek már meg kabát alatt vagy táskában, és többek tettek már folyékony úton kávékantátává néhány művet.) Ma már a kamera persze mindent mindenhol lát, de ettől még kérünk benneteket, ne hozzátok minket sem kellemetlen helyzetbe azzal, hogy vissza kell küldenünk titeket a ruhatárba! A zenei könyvtárban a hangszer kivétel képez, azt be lehet hozni, ha csendben marad!

Apropó, csend. A könyvtárban többen szakdolgozatot írnak, idegen nyelven olvasnak, vagy belső hallással tanulmányoznak egy kottát, ehhez pedig csend kell. Ezért van az, hogy az olvasóteremben nem szabad telefonálni, hangosan beszélgetni, hahotázni stb. A könyvtár afféle tudományos relaxációs zóna, igyekezzünk megőrizni! Ez tulajdonképpen nem olyan rideg, mint amilyennek látszik, de nagyban segíti a kottákban való elmélyedést.

És ha már elmélyedés, egy igen fontos észrevétel: nagyszerű lehet egy tanári utasítás vagy egy életmentő ujjrend, amit fontosnak tartunk bevésni, de ezt kizárólag saját kottába tegyük. Hiszen sem kézbe venni, sem kézbe adni nem jó olyan kottát, amely tele van írva fokszámokkal, ujjrendekkel és előadási jelekkel.

Van egy érdekes szabály is. Bár egész életünkben azt sulykolják belénk, hogy amit előveszünk, azt tegyük is vissza a helyére, a könyvtárban éppen az a szabály, hogy elől kell hagyni, amit már nem használunk. Így biztosan jó helyre kerül vissza minden, és mi is látjuk, mit milyen gyakran használtak.

A belépéshez hasonlóan a távozásnak is megvan a rendje. Az olvasótermi használat nem egyenlő a kikölcsönzéssel. Az elvinni kívánt dokumentumokat minden esetben szükséges az olvasószolgálaton is kikölcsönözni!

Reméljük, a fenti szabályok ismertetése inkább csak otthonosabbá, átláthatóbbá tette számotokra a könyvtárat, hiszen semmiképp sem az elrettentés a célunk, sokkal inkább az, hogy a YouTube, az IMSLP és a Szkenguru mellett a könyvtár legyen a zeneakadémisták szakmai életének nulladik alappillére.

Uzsaly Bence

Kamarafantázia

A fantázia szó jelentése az idegen szavak szótára szerint alkotó képzelőerő, álmodozás. Pálfalvi Tamás és Palojtay János szeptember 17-én a Régi Zeneakadémia Kamaratermében megrendezett koncertjének a fantázia műfaja köré rendeződött programja valóban lehetővé tette a két művész alkotóerejének, képzelőerejének sokoldalú kibontakozását. A hangversenynek a barokktól a 20. század végéig ívelő műsora egyrészt lehetőséget adott az előadók különböző zenei stílusokban való jártasságának demonstrálásához – a Zeneakadémia Karrierirodája által támogatott fiatal tehetségek koncertjéről lévén szó, valószínűleg ez sem lehetett elhanyagolható szempont a program összeállítása során. Másrészt, ha szigorúan zenei érvekkel magyarázzuk a programtervet, akkor erényeként könyvelhetjük el, hogy általa a közönség izgalmas betekintést nyerhetett a fantázia műfajának több évszázados alakulásába.

A fantázia jegyében rendezett koncerten a barokk korszakot mintegy kakukktójásként Georg Friedrich Händel *D-dúr szvitje* képviselte, bevezető fanfárként azonban nagyszerűen funkcionált. Pálfalvi Tamás ezúttal nem a megszokott klasszikus trombitán, hanem annak kistestvérén, kornetten játszott. Kezdeti elfogódottságához nagymértékben hozzájárulhattak a különleges, nehezen kezelhető hangszer támasztotta leküzdendő akadályok.

Második műsorszámként a klasszika képviselőjében Wolfgang Amadeus Mozart zongorára írt *c-moll fantáziája* (K.475) hangzott el. Palojtay János koncentrált, mindvégig világosan értelmezett és mélyen átélt játékát hallgatva az az érzésem támadt, hogy a mű előttem születik meg. Az egyszerű, unisono felhangzó zenei gondolatból, mondhatni zenei közhelyből magától értődő természetességgel bomlott ki a lenyűgözően gazdag és – a szűk negyedórás időtartamból fakadóan – tömény intellektuális tartalmat hordozó kompozíció. Az érzelmek széles skáláján rapszodikus csapongó hangulatokat, a hangzó matriában egyre-másra félig kimondott szavakként fel-

Palojtay János és Pálfalvi Tamás

bukkanó motívumtöredékeket Palojtay remekül fogta egységbe. A színes kalandozások után könnyörtelenül visszalopakodó kezdőtéma egy olyan kilátástalanság, végső magány érzését erősítette, melyet talán csak sztoikus bölcsességgel lehet valahogyan elviselni.

Hová lehet ezt fokozni? – kérdeztem magamtól. A műsorszerkesztők az egyetlen lehetséges megoldást választották: nem folytatni kívánták a súlyos kérdések

kel teli fantáziák sorát, hanem valami teljesen mással feloldani. Hidas Frigyes trombitára és zongorára készült *Fantáziája* felépítését tekintve a romantika korának virtuóz sikerdarabjait juttatta eszembe. Rövid, figyelemfelkeltő bevezetés után egy lírai lassú, majd egy fergetegesen sziporkázó gyors szakasz hangzott el. A kompozíció hangzása helyenként jazzt idézett, néhol pedig már-már a musicalek harmónia- és dallamvilágára hajazott. Mindkét előadó fantáziadús örömmel és lelkesedéssel üdvözölték meg a hallgatóságot.

A rövid szünet után visszafelé indultunk a zenetörténetben. 1924-ben George Gershwin *Rhapsody in Blue*

kevésebbé volt lenyűgöző a hangzó élmény. A trombita nem hiába nyert polgárjogot szólóhangszerként is, megfelelő mester kezében a zenei kifejezések színes palettájának tolmácsolására képes.

Alekszander Szkrjabin *h-moll fantáziája* teret ad a zenei gondolatok szabad áramlásának. Tünekénységét, fantázia-jellegét támasztja alá az a félig-anekdota, miszerint maga Szkrjabin is hosszú időre megfeledkezett a mű létezéséről. Ez magyarázza, hogy a darabot csak 1907-ben, hét esztendővel keletkezése után mutatták be. Ezen az estén Palojtay János korántsem felejthető, a Mozart-fantáziában már megtapasztalt szuggesztív előadásában hangzott el. A koncert zárószáma, igazi különlegességként, ismét a trombita mint szólóhangszer létjogosultságát volt hivatott bizonyítani. A tragikus sorsú amerikai zeneszerző, Richard Erickson *Kryl* című kompozícióját adta elő Pálfalvi Tamás. A mű elképesztő virtuozitást kíván előadójától. A legkülönbözőbb speciális befűvástechnikák, extrém mély és extrém magas hangfekvések kiaknázása jellemzi a matériát. Ráadásul a trombitajátékosnak énekelnie, vagy inkább csuklania, sikoltania kell a normál instrumentális hangképzéssel változtatva. Pálfalvi bravúroosan vette a technikai akadályokat, és beleéléssel tett eleget Erickson leghajmeresztőbb előírásainak is. Végül a két előadó egy rövid ráadással köszönt meg a közönség lelkes tapsát. Palojtay és Pálfalvi személyében egy ereje teljében lévő és egy ígéretesen bontakozó tehetség játékában gyönyörködhattunk. Kíváncsian várom a folytatást.

Osztvart Viktória

*A cikk a Playliszten jelent meg
2015. szeptember 21-én.*

(fotó: Zeneakadémia / Benkő Sándor)

című, jazzes elemeket és a komolyzenét fuzionáló művével robbant be a zenei köztudatba. Kissé fájtalattam, hogy a közönségnek kiosztott műsorlapon a hazai koncertéletben sajnálatosan meggyökeresedett magyar félrefordítás, a *Kék rapszódia* cím szerepelt. A lényeg, a zenei előadás azonban kifogástalan volt. Pálfalvi és Palojtay egyaránt otthonosan és élvezettel mozogtak Gershwin világában. A trombita sokféle sordinójának látványos cserélgetése zökkenőmentesen zajlott, nem

(A Zeneakadémia Karrierirodájának kamarazenei sorozata. Régi Zeneakadémia, Kamaraterem. 2015. szeptember 17. 18:00. Műsor: Händel: *D-dúr szvit*, Mozart: *c-moll fantázia*, Hidas Frigyes: *Fantázia*, Gershwin: *Kék rapszódia*, Szkrjabin: *h-moll fantázia*, R. Erickson: *Kryl*. Km.: Pálfalvi Tamás (trombita), Palojtay János (zongora).)

140.130.55.10:09.13, avagy a kód neve: Weiner

„Hát, Te? Hogyhogy eljöttél?” – hangzottak a kérdések a szeptember 13-i, igencsak családiásra sikerült Weiner-megemlékezésen. És valóban... Alig jelentek meg hallgatók az eseményen. Lehetne ez olyan beszámoló is, ahol a végén derül ki, mennyire volt kár kihagyni, de jobb, ha az elején leszögezzük: nagyon kár volt!

Pedig a koncertet bárki ingyenesen látogathatta, tehát a ZAK-os diákjegyek igénylési rendszerének sok szempontból felfoghatatlan újításai sem szeghették kedvét az érdeklődő hallgatónak. Én nem tudom, ki mennyi Weiner-zenét hallgat, de egy biztos: kevesebb lehetőségünk van Weiner-műveit koncerten hallani, mint amennyire a szerző megérdemelné. De elég az ostromozó közönségnevelésből! Lássuk, milyen volt a Weiner-megemlékezés!

A 140 éves Zeneakadémia adott otthont az ott tanult és ott tanított, 130 éve született és 55 éve elhunyt Weiner Leó emlékére rendezett koncertnek a X. teremben. A megemlékezést a szerző halálának évfordulóján tartották. Minthogy tanárként elsősorban kamarazene órái váltak híressé, a hangverseny értelemszerűen Weiner kamaraműveiből válogatott. Az eseményt Vigh Andrea rektorasszony nyitotta meg, majd Péteri Lóránt szólt pár szót Weiner életéről, munkásságáról és a Zeneakadémiával való kapcsolatáról. Szót ejtett a „magyar lokális zene tradícióiról”, illetve a magyar parasztzenéről, melyeket Weiner beleépített saját műveibe. Tanárainak és tanítványainak (a teljesség igénye nélkül történő) felsorolása mindenki számára világosan rajzolta ki Weiner a zeneoktatásban betöltött jelentős szerepét.

A koncert nyitányaként Kruppa Bálint (hegedű) és Csabay Domonkos (zongora) adta elő Weiner *fisz-moll szonátájának* 1. tételét és Scherzóját. Az 1. tétel már az évnnyitó ünnepségen is hallhattuk tőlük, most azonban még inkább magával ragadott, mondhatni, elsodort az előadás. A Nagyteremmel ellentétben ugyanis a X. terem kamarázásra született. A színpad akusztikailag eldugottabb pontján álló zongora, valamint a közönség közvetlen közelében muzsikáló hegedűs tökéletes hangzásarányokat alakítottak ki. Megkockáztatom, hogy sosem hallottam még hegedűt ilyen hangosnak, zongorával ilyen egyenlőnek.

És nem Csabay Domonkos volt óvatos vagy visszafogott. Az akusztika, a szobányi tér és a két muzsikuss összehangoltsága okozta az átütő sztereóélményt.

A folytatásban Birtalan Zsolt előadásában hallottunk két Weiner-zongoraművet. Az *Hommage à Bach* egy finoman „elhangolt” Bach-tétel, a két stílus ízléses fúziója. Birtalan zongorajátéka szintén vegyítette a barokk és a 20. századi megoldásokat. A billentésében és agogikájában bachi előadáshoz szélsőséges dinamika és erősen hangsúlyozott disszonanciák társultak. A *Passacaglia* elmélyült volt, és stílusában átvezetett a koncert legnagyobb volumenű művére, a magyaros motívumokban és fordulatokban gazdag *Pastoral és fúgára*. A Kállai vonósnegyes előadása magabiztos és lehangzó volt. Erőikkel ügyesen, már-már megévesztően spóroltak, de már a fúga előtt látszott, óriási energia lakozik a kvartettben. Kállai Ernő egyszerre volt csapatjátékos, összetartó primás és kifejező szólista. A többiek pedig egy emberként követték őt. Olyannyira, hogy mikor egyetlen folyamatos futamot kellett négyfelé tagolniuk, a dallam hangszerrel hangszere való átadásában semmilyen hibát, akadást, törést nem hallhattunk. A végletekig fokozott zenei feszültség, a magyaros elemek bátor megmutatása és a lenyűgöző technikai profizmus kiváló kedvcsináló volt Weiner zenéjéhez, méltó emléket állított a szerzőnek.

Mona Dániel

(Weiner Megemlékezés. Zeneakadémia, X. terem. 2015. szeptember 13. 16:00. Műsor: Weiner Leó: *fisz-moll szonáta* – 1. tétel és Scherzo; *Hommage à Bach*; *Passacaglia*; *Pastoral és fúga*. Km.: Péteri Lóránt (nyitóbeszéd), Kruppa Bálint (hegedű), Csabay Domonkos, Birtalan Zsolt (zongora), Kállai vonósnegyes: Kállai Ernő, Szajkó Géza (hegedű), Dráfi Kálmán (brácsa), Balázs István (cselló).)

„Szellemi-lelki erőforrást adni”

Fassang László (forrás: btf.hu)

Fassang László, a Zeneakadémia orgona tanszékének vezetője a legkeresettebb művészek életét éli. Beszélgetésünk idején is éppen Freibergben tartózkodott, a Silbermann Orgonaverseny zsűritagjaként. A technika vívmányainak segítségével készült interjúban a magyarországi orgonaéletről, a tanszék jelenéről beszélgettünk.

Hóza Zsófia: A 20. században jelentősen megváltozott az orgonisták szerepköre a korábbi évszázadokhoz képest. Mi ma egy orgonista feladata Magyarországon?

Fassang László: Egész világunk folyamatos és egyre gyorsuló változásban van – ez alól azok sem lehetnek

kivételek, akik az orgonával foglalkoznak. 10-15 évvel ezelőtt elképzelhetetlen volt az az információmennyiség, amit ma egy gombnyomással el tudunk érni, és ez természetesen az előadóművészetre is rányomja a bélyegét. Ugyanakkor remek lehetőségeket kapunk, hogy az európai orgonakultúrát átfogóbb összefüggésekben, az eddiginél sokkal szélesebb perspektíváiban tudjuk megismerni. A mai kornak talán ez a legfőbb kihívása, hogy úgy tudjunk visszatérni a gyökökhez, és organikusan folytatni a már elért eredményeket, hogy közben az új irányzatok felé is nyissunk. Magyarországon erre vonatkozóan három fő utat látok: az egyik, hogy a hazánkban létrejött orgonakultúra megmaradt kincseit és emlékeit értéként tudjuk kezelni, hogy az

orgonarekonstrukciók pozitív példaként szolgáljanak nemcsak itthon, hanem nemzetközi viszonylatban is. Emellett nagyon fontos, hogy olyan európai stílusú hangszereket tudjunk újonnan építeni Magyarországon, amelyekre az oktatás épül – ebben a Zeneakadémiának kulcsszerepe van. A harmadik pillér pedig, hogy az ifjú alkotó generáció számára elérhetővé és vonzóvá tegyük az orgonazene kimeríthetetlen világát. Erre az együttműködésre feltétlenül szükségünk van, ha ezt a csodálatos kultúrát életben szeretnénk tartani.

HZs: Tavaly óta improvizációt tanítasz a párizsi Conservatoire orgona tanszakán. Mik az első év tapasztalatai?

FL: Mindenképpen üzenetértéke van annak, hogy a Conservatoire orgona tanszakának történetében először neveztek ki külföldi tanárt. Bár a hagyományok ápolása és megismerése létfontosságú, egyik fő célom, hogy a tradicionális francia orgonaimprovizációs stílus gazdagodjon a különböző kortárs irányzatok, illetve más európai stílusok által. Az első év természetesen puhatolózó időszak volt, de máris nagyon sok lehetőséget látok a hallgatók látókörének szélesítésére. Mindenkinek meg kell találnia azt az ötvözetet, azt a személyes hangot, ami csak rá jellemző, és egy teljesen egyedi stílust képez.

HZs: Magyarországon nincs ilyen hagyománya az improvizáció-oktatásnak...

FL: Ennek megreformálása nagyon sürgető feladat, és bízom benne, hogy egyre többen átértékelik a fontosságát, nem csak az orgonisták, hanem az egész zeneírástársadalom körében. Az improvizációt mindenki számára elérhetővé és érthetővé kellene tenni, megnyitni azokat az ajtókat, amelyek gátat szabnak annak, hogy akár egy zeneiskolás gyerek rögtönözve, teljesen természetes módon fejezze ki zenei gondolatait. Képzeljük el azt az abszurd helyzetet, hogy egy óvodában, amikor a gyerekek megérkeznek az udvarra játszani, ahelyett, hogy egymással kommunikálnának, mindenki elővonná a jegyzeteit vagy egy verseskötetet, és eze-

ket olvasnák fel egymásnak. A hazai zeneoktatásban sajnos ez dominál: a kottát mindenek felett állónak tartjuk, és csak az számít, hogy ki hogyan játszik előre megírt darabokat, holott ezzel részben korlátozzuk a gyerekek végtelen fantáziáját. Ennek a két iránynak, amit nevezhetünk írásbeliségnek és szóbeliségnek, teljesen párhuzamosan kellene fejlődni, hogy bárki zenei anyanyelvként sajátíthassa el.

HZs: Többéves előkészítő munka után végre révbe ért a Nagyerem orgonájának ügye. Miben lesz jelentős az elkészült hangszer?

FL: A Voit orgona különlegessége abban áll, hogy egy oktatási intézményben születik újjá egy olyan hangszer, mely egy teljesen kiforrott stílus, nevezetesen a német későromantika koncerttermi típusát jeleníti meg, és teszi mindezt egy szimbolikus jelentőséggel bíró teremben. Ez az eredmény túlmutat az országhatárokon, és nagyon fontos lépés lesz abba az irányba, hogy felismerjük a századforduló hangszereinek jelentőségét. Az orgonisták bizonyos szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak, hiszen játékkukkal csak olyan hangokat hozhatnak létre, melyeket az orgonaépítő megteremtett a hangszer készítésekor. Ezért elengedhetetlen az a hangzásbeli inspiráció, mely egy művészileg egységes és kiforrott hangszerből sugárzik. Ezt az inspirációt fogják megtapasztalni a hallgatók, amikor időről időre gyakorolnak vagy órákat kapnak ezen a hangszeren. Nagyon fontos szerepe van annak is, hogy az oktatási intézményen belül léteznek egy koncertterem, ahol közvetlen kapcsolatba kerülhetünk a közönséggel – ez egészen más situáció, mint amikor az orgonista fent játszik a templom karzatán.

HZs: Az átmeneti időszakban milyen hangszereken folyik a tanszaki munka?

FL: A bázist a Bach-termi orgona képezi a Régi Zeneakadémián, de gyakorlásra egy pedálcsemlaló, egy pedálszongora és idén ösztől egy pedálos harmónium is a tanszak rendelkezésére áll. Fontos és gyümölcsöző a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem orgonáján való gyakorlás és koncertezés lehetősége. Emellett a

ceglédi Bach-orgona tölt be fontos szerepet az életünkben, de természetesen a budapesti templomokat sem nélkülözhetjük, legyen szó a Belvárosi Ferences templomról, a Teréz templomról vagy az Óbudai Református templomról.

HZs: Az orgona tanszak rendszeresen szervez tanulmányutakat és projektmunkákat...

FL: Amióta a tanszakon tanítok, két fő területre koncentráltunk az utazásaink során: két edzőtábort szerveztünk Franciaországba, és három alkalommal voltunk Németországban. A legutóbbi dél-német utunkon naponta 2-3 orgonát néztünk meg, egy hangszernél több órát is eltölthettünk. Egy új hangszer megismerésekor kulcsfontosságú az útikalauz személye, ezért mindenképpen meg kell említenem Szabó Balázs, illetve Christoph Bossert würzburgi professzor nevét, akik fantasztikusan vezettek be minket ebbe a világba. A közeljövőben is tervezünk egy orgonautát Németországba, hiszen egy ilyen alkalom rengeteg inspirációt és energiát ad a hallgatóknak, és persze a közösséget is nagyon erősen formálja.

A projektmunkákat illetően: tavaly egy Messiaen-projekt keretében a *La Nativité* című ciklust adta elő a tanszak a Ferenciek terén. Hasonló munkafolyamat volt korábban a Reger-szeminárium a Teréz templomban, Szabó Balázs vezetésével, illetve idén ér véget a Mendelssohn-projektje, melynek záróeseményeként a szerző hat orgonaszonátja hangzik majd el az Óbudai Református templomban. Ezt novemberben Pálúr János kurzusa követi Duruflé orgonaműveiből. Ez a fajta munka fontos út abba az irányba, hogy a hallgatók ne magányos farkasként, a maguk kis burkába zárkózva foglalkozzanak az orgonazenével, hanem csapatomunkban, közösen fejtsek meg az összefüggéseket, és olyan rálátást szerezzenek egyes szerzők életművére, ami egyéni munka során szinte lehetetlen lenne.

HZs: Milyen célokat tartasz szem előtt az orgona szak vezetőjeként?

FL: A tanszakon belül nagyon fontos a kollegiális hozzáállás, melyet egymás munkája, szakmai teljesítménye iránt érzünk, és remélem, hogy ez példaként szolgál a növendékek számára is. Az első orgonaleckéimet annak idején Pálúr Jánostól kaptam, ezért neki nagyon sokat köszönhetek, Ruppert István pedig a Zeneakadémián volt a tanárom. Egy tradíció részei vagyunk, amelyhez mindenki igyekszik a lehető legtöbbet hozzáadni. Szabó Balázs pedig nagyon fontos szemléletváltást hozott a tanszak életébe, nevezetesen azt, hogy egy orgonistának egészen egyértelműen kell látni a zenei, orgonaszerkezeti és orgonatörténeti összefüggéseket, ezeket nem lehet különválasztani. A tanszak egyik legfontosabb célja a nyitottság, hogy az orgonamuzsika ne maradjon kizárólag az orgonisták, illetve a templomok privilégiuma. Ennek kapcsán megemlíteném azt a programot, melyre október 8-án kerül sor a Műpában, *Orgonamátrix* címmel. Mintegy tucatnyi fiatal művész (zeneszerző, vizuális művész, táncos és informatikus) dolgozik egy egészen különleges és rendhagyó projekten, mely a Műpa orgonájának eddig kihasználatlan lehetőségeit igyekszik kibontakoztatni – azaz kombinálni az orgona hangját mozgással, elektroakusztikus hangokkal és vizuális elemekkel.

HZs: Nagyon sokrétű a szakmai tevékenység: Zeneakadémia, Műpa, Conservatoire, és mindemellett van egy két és fél éves kislányod. Hogy jut mindehhez idő?

FL: Igyekszünk úgy beosztani a családi programokat, hogy legyenek teljesen védett időszakok, amikor a külvilág kizárásával, csak egymásra koncentrálni tudjuk tölteni az időt. Ez mennyiségét tekintve sajnos nem sok, de minőség szempontjából a maximumra törekszünk. A szakmai oldalt illetően: sokszor nehéz megoldani a helytállást a különböző színhelyeken, de én valójában minden tevékenységemmel ugyanazt csinálom, ami számomra a legfontosabb: igyekszem a zenén keresztül – legyen az improvizatív vagy komponált zene – megérinteni embereket, és olyan szellemi erőforrást adni nekik, mely gazdagabbá teszi a mindennapjaikat.

